

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛДНЕМ

**РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:**
Львів, Ринок 10, II. пом.
Конто почт. шл. 143.322.
Адреса для телеграм:
"Діло" Львів.
Гол. Редактор приймає
від 11—12 год. передпол.
Реконісія не зветрається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно в краю 4.30 зл.
ЗА ГРАНИЦЮ:
В Америці 1 дол. Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 7.50 зл., Німеччині 7.50
зл., Польщі 5 зл. фр.,
Чехословаччині 30 ч. к. Руму-
нії 150 лей, Болгарії 7.50
зл., Австрії 7.50 зл. Інша
адреса 1 дол.

**В справі оголо-
шень звертатися
до Адміністрації.**
ЦІНА
ОДНОГО ПРИМЕРНИКА
20 сот.

Найліпші природні вина "народна торгівля" у Львові і її склади в краю.

Польсько-румунський трактат.

Недавно заключено між Польшею та Румунією нову політичну конвенцію. Підписав її у Букаресті з польського боку посол Вельопольський, а з румунського боку міністер закордонних справ Дука. Зараз же по підписанню прийшло в Румунії до кабінетової кризи. Місце Дуки в новому румунському уряді займає Мітіллену, що запевняє продовження політики свого попередника. Ця ново заключена конвенція носить назву "гарантійного трактату". На ділі то вона не нова, а являється тільки відновленням старої румунсько-польської конвенції з 1921 р., що вигасла з в день 3. березня ш. р. Нову конвенцію заключено на 5 літ.

Коли приглянутися обом, тобто старій і новій, конвенціям, то слід зазначити перш за все цілковито відмінні обставини, серед яких їх підписували. В 1921 р. вістря тієї конвенції було насправді гостре та направлене проти більшовиків. У 1926 р. над Європою провісив дух Львокарня, а під його впливом відновлення румунсько-польської конвенції одержало навіть назву, запозичену з львокарської фразеології, бо назву "гарантійного пакту".

Новий польсько-румунський пакт послуговується навіть львокарськими формулами в тексті. Перша стаття трактату говорить про взаємну гарантію політичної незалежності і територіальної неподільності обох держав і є дословним повторенням 10. статті пакту Ліги Націй. Друга стаття цього нового трактату зобов'язує обидві договірні сторони до негайної допомоги та підтримки на випадок збройного нападу, якщо нападена сторона не дала до нього ніякої причини. Стаття 6-га передбачує заключення арбітражної конвенції.

Ця відновлена румунсько-польська конвенція має за завдання перш за все взаємну мілітарну поруку на випадок агресії з боку СРСР, дарма, що — як запевняє преса — прийнята вона наскрізь миролюбивими, пересиченими "духом Львокарня" тенденціями. В Румунії старі рахунки зі СРСР, за Бессарабію. Одиноким союзником Румунії проти СРСР, може бути в нинішніх обставинах тільки Польща. Та в Польщі останніми часами сильно ростуть миролюбні настрої до СРСР, серед крайньої польської лівни і серед крайньої правни. Ще більше замітні миролюбні настрої у відомішній до Польщі серед московських крестіських влади.

Метою радянської дипломатії було розірвати румунсько-польський союз за ціну мирової співпраці з Польщею на економічному полі та за ціну миру. До того примував Чічерін усіми силами, та це йому не вдалося. А тому й зрозуміле обурення в Москві з приводу того

нового румунсько-польського "гарантійного пакту".

Для Радянського Союзу, що прагне тепер за всяку ціну тривалого миру на західних своїх границях, не остає нічого іншого, як шукати зближення і якоїсь мирної мови також з Румунією, бо при теперішньому господарському положенні Радянського Союзу про якунебудь війну на європейському фронті не може бути навіть мови. Погослови про те, що Чічерін уже навіть шукав шляхів до такого зближення при допомозі Польщі, цілком правдоподібні. Інша річ, що Чічерін одночасно бажав ослабити своїми заходами потребу румунсько-польської конвенції. Та хоч це йому не вдалося, то всеж радянська дипломатія примушена йти шляхами мирного співжиття з обома західними сусідами, свідомо ще й того, що непереможний ворог СРСР, Англія, зміряє усіми силами до того, щоб обох тих сусідів СРСР зробити послушним знаряддям у своїх руках проти більшовиків. При нинішньому уложенні європейських сил політичне положення Польщі та Румунії далеко вигідніше ніж положення СРСР.

Небезпека старих дипломатичних інтриг!

Критика маневрів атмосфери
Львом Джорджієм.

Львід Джордж містить чергову статтю про настрої європейської політики, беручи як підставу невеселе справоздання американського амбасадора в Лондоні, Гогтона. Буваючий англійський прем'єр годиться з холодним і тверезим поглядом американського дипломата. Народи не пересварились остаточно у Женеві лише тому, що є надто перетомлені. Два головні суперники Німеччини та Франції борються в внутрішніх труднощах; перша з господарським пригнобленням і безробіттям, друга зі своїм дефіцитом.

Женева була маневрами перед будучими суперечками. Держави силкувались так обсадити Раді Ліги, щоб їй Раді можна було повірити, на випадок конфлікту. З такою поглядом Швеція їм перешкодила, а на Іспанію та Польщу можна було вдатись. Підтвердженням закулісних гри були переговори Італії, Франції та Югославії для створення романсько-славянської коаліції. Вістря цього союзу звернене проти Німеччини. Мета — об'єднати спроби Німеччини середньої Європи, щоб об'єднатись в одну державу. І все це діялось тоді, коли Німеччина, запровадивши гість у Женеву, чекала під дверима, аж відкриють їй двері Ліги. Чемберлен гледів тоді невинно на море. Муссоліні незацікавлений у львокарських

договорі і так не скривав ніколи своєї погорди для Ліги Націй. При таких переговорах нагадувався скритий кімжал у стилі політики Цезаря Барджі.

Дух вирозуміння зазнав невдачі. Фашизм вірить у насильство як спасення людства; його цілі ще неясні. Французький націоналізм тішиться поворотом до передвоєнних союзів у групах. Німецький націоналізм задоволений, що здійснюється його передбачення. Однак мирно настроєна Німеччина є розчарована і ображена. Не можна запрохувати когось до бенкету і казати йому ждати в передпокою, поки господарі голосно пересваряться над умовинами на яких можна гостеві дозволити сісти за одним столом.

Англійський оптимізм потішає себе, що все піде найкраще в вересні. Якось будуть ліпши все докупи. Великі держави ще можуть так допросту скінчити невдачею. Останнім разом допомгла їм Бразилія, на яку скинули вину, у вересні поможеть хтось інший. Однак при всій зручності старої дипломатії, справжньої проблеми не розв'язує. А ця проблема це боротьба на життя та смерть між старим духом ворожих союзів по групам і новим братерства між націями. Коли ідея групових союзів вийде переможною, прийдуть знову погані часи. Хтось сказав, що такі дипломати як Бріан, Бенеш і Поль-Бонкур хотять одночасно їхати двома возами. Іа це можливо, на коротку мету. Надія Європи це нове покоління дипломатів.

Німеччина в нарадах над Лігою.

Німецький уряд згодився взяти участь у нарадах підготовчої комісії, що має радити від 10. мая над складом Ради Ліги Націй, скількистю членів і процедурою прийняття їх. З огляду на те, що Німеччина ще не є членом Ліги, виринало питання, який характер матимуть рішення згаданої комісії. Німеччину могли би вважати лише запрошеною для вислухання її голосу або зрівняти її в правах при голосуванні над подвійними анексіями. Найширший вихід, що завдання комісії буде лише розглянути справу скільки членів Ліги та форми її призначення, без права видавати остаточний осуд. Зрештою ширина компетенції Ліги ще неозначена. Не є виключено, що згадана комісія торкнеться деяких основних принципів, на яких Ліга будувалась. З огляду на те, що участь Німеччини в Лізі Націй і її майбутній роль в Раді належить до найважливіших питань, великі держави вважали незвичайно корисним уже тепер радити спільно з німецькими делегатами.

Маніфест нового румунського уряду.

На Великдень видасть новий румунський кабінет Авереску маніфест, в якому зясує програму своєї праці. Щодо закордонної політики то він продовжуватиме лінію своїх попередників Румунія хоче заховати

дружні відносини з великими державами і боронити своїх договорів. Уряд має намір найти щасливу розв'язку справи першорядної політичної ваги для себе, а саме підписання міжнародного договору, на підставі якого великі держави приналять Бессарабію віддану до Румунії. До цього часу таку конвенцію підписали щойно Англія та Франція, а для її вартості треба підписати аж трьох великих держав. Румунія має надію, що Італія згодиться бути третьою.

Розв'язаний філософський конгрес.

Італійські філософи скликали конгрес до Мілану. Він почався 30-го марта, а 31-го вже скінчився. На черзі дня стояв виступ проф. Сарльо з флорентійського університету про проблему "Високого виховання та свободи". Між іншим докладчик заявив за повною незалежністю науки в університеті, за пошаною природних прав однієї та свободи думки. Проти таких поглядів заперечував професор пізанського університету, Карліні, кажучи, що воно є суперечні з фашизмом. Тоді голова зборів звернув його увагу, що конгрес не має ніякого політичного характеру і не займається питаннями свого відношення до політичної влади. Почалась на мент різка дискусія.

Більшість присутніх учених не скривала свого ворожого ставлення до фашизму. Внаслідок цього, кілька годин пізніше ректор університету, ймовірно по порозумінню з місцевим префектом, повідомив голову конгресу, що не дозволяє на продовження нарад конгресу в університетських садах. Тоді філософи прийняли постанову перервати свій конгрес зовсім. Характеристичними є коментарі фашистської преси. "Полово д'Італія" хвалить ректора за його "енергійний і рішучий виступ проти ненормально думуючих професорів і філософів", додаючи з обуренням, як вони сміють йти в розрив з поглядами уряду, який платить їм і який недавно підписав їм плату. Це також філософія на тему свободи думання!

На парламентарній арені.

І. з діяльності української репрезентації в соїм.

На останній сесії польського союму загослав посол Хруцький зясує програму в справі відрієповідання дітей невідомих батьків. У промові посол бесідав цілу масу цифр і фактичних даних про надзвичайно велику кількість гуманітарних установ, що мають за завдання опікуватись безпритульними дітьми. Всі ці установи поновлюють дітей навіть таких, про які є певні дані щодо їх національної належності. Роблять це передовсім на українських землях. Всю ту роботу зовсім покращує уряд і навіть її матеріально підтримує.

Тоді посол Хруцький висловив Українському Клубу інтерєкцію до міністра внутрішніх справ у справі переселення сільських ремісників з боку польщі та старостів Рудка.

Посол Болубський висловив інтерєкцію від Українського Клубу до міні-

Присылайте передоплату!

АГРУМІНА природний нитро-ний екстракт, застосування якого дає змогу, до чаю, лимонаду, калупу, борщу і т. п.

Лещаче, здорове, смачне, практичне.
1247а. Жидайте в усіх скляках 23-75
„Народної Торговлі“.

ласа їм громада, що стояла на ґрунті об'єднання всіх земель України. Не навчилися нічого від Збруча до даршави, С. Петлюра дивився й надалі прихильником своєї останньої ліхвінської концепції. Його прибічники як Косенко, Токаржевський та інші засновують громаду. Громаду з обличчям закритим темним серпанком, яка сміливо називає себе „Українською Кольонією“ і вважає себе єдиною дійсною українською громадою й т. п. Видають „Тризуб“ — тижневик, незалежний „Громадської думки“, якого звуть тут „Беззубом“.

На які гроші? Ясно які. Замість того, щоби чесно, сміливо та отверто признатись до гріхів ганебної умови, замість того, щоби будувати одношлюбне тіло української еміґрації, варшавське кубло відвідує польське посольство й веде свою руйнівницьку політику далі. Токаржевський читає виклади у французькому товаристві, називаючи Польщу трохи не нашою батьківщиною, і „роботник“ зараз же подає про це до відома своїх читачів. Потроху ми розкусили цю нову Громаду, (звичайно осіб, які керують) і незабаром настане час, коли лишиться С. Петлюра лише з своїми вірними слугами, що гріються зараз біля лядських злотих, але це вносить те розладдя, якого хочуть наші вороги. Трудно описати поведінку цієї „братни“, щоби намалювати повну картину їх кривичної роботи. Сором тай годі!

Василь Чончівський.

Віднова одеського театру.

Ще перед роком 15. березня 1925 р. згорів міський театр в Одесі. За часів падляди звався він театром ім. Луначарського. Одеський театр належав до найкращих театрів у цілому Радянському Союзі. Зокрема славився він акустикою і під тим оглядом був першим у цілому С. Р. С. Р. На протязі року радлава будувала той театр а дня 28. березня мало відбутися його вчорішнє відкриття. Одначе на кілька днів перед 28. березня відкриття відложено аж на осінь. Шойно в осінь мають офіційно відкрити театр українською оперою. До того часу будуть його використовувати тільки для концертів і музичних вечерів.

Думасмо, що цікаво буде й для наших читачів дізнатися дещо про відбудову того великого театру радлавою. Інформації про неї зачерпуємо з радянської преси. Кошти відбудови покрило частинно місто, частинно держава, а частинно покрили їх зборжжя. При відбудові звернули увагу передовсім на конструкцію сцени. Будівничі узяли найновіші досягнення театральної техніки.

Мистецька керма відбудови була в руках найзатягніших мистецьких сил Радсоюзу. Сала для видць встановлена цілком. Відновлені всі мальовила, різьби, куртина. Плюшчеву стилістику виконав Головин. Відраствароване також велике зеркало на стелі. Замість одної залізної анаваси, що не зберігла будинку від пожежі, побудовано дві по 450 пудів ваги кожна. Вони витримують гаряч до висоти 2000 степенів. Перша занавіса ділить сцену від сцени, а друга ділить сцену на дві частини. Ці дві охоронити сцену від пожежі, побудовано над нею і кулісами шду дуже складну систему т. зв. сиринклерівських трубок. Ці трубки механічно відкриваються вже при 60 степенях тепла і задилають всю

будову водою. В цілому театрі розміщено 54 великих збірники з водою, над якими наглядає окремий пожежничий персонал.

Сама сцена складається з 5-ти подвійних мостів, що можуть давати п'ять різнородних конструктивних помостів (сцен). Всі мости урухомлюються при допомозі гідралічних двигачів, сконструованих у миколаївських Фабриках. Освітлення сцени має відбуватися по найновішим вимогам і досягненням світляної техніки. Театр має апарат, що дає усім сім красок сонячного спектру. Крім того на сцені є кілька рефлекторів дуже великої сили 126 нітрових ламп по 2000 свічок кожна. Для театру набуто в Берліні за ціну 6500 доларів спеціальний театральний орган, що крім музики віддає усі звуки та шелести природи.

Відрастваровано також куртину роботи відеського маляра Лефера. Реставрував її артист Зандін під доглядом Головіна. Вся відбудова театру коштувала 160.000 рублів золотом.

У відбудову одеського театру вложили більшовики, як бачимо, дуже багато енергії та вспіді її закінчити на протязі року. Відкриття театру відложено з 28. березня до осіни тільки тому, щоби підготувати для того українську оперу. Га сльді сумніватися чи на відложення вплинула тільки та одна причина.

З см'грантського життя.

Академія в честь митр. А. Шептицького в Загребі.

Загреб, 2. квітня 1926.

З нагоди 25-ліття на митрополитстві престолі нашого митрополита відбулася 21. III в Загребі святочна Академія. Увадила її „Проміт“ вра і членами „Української Студентської Громади“. На знаміні місці естради пишався дуже вдало виконаний портрет Юмлята, кисти нашого земляка, молодого артиста Тимчичина, широго Українця, котрий одначе не знає ще рідної мови, не маючи змоги вивчитись її досі. Православні українські Студенти, Придіннярші, повірили образ гарним квітами і сиріжковою лентою.

Напокази в найбільшій залі Загребу відбулися по самі береги. Просто не було вільного місця! Крім загребської архієпископії й хорватського митрополита о. д-ра А. Бавера, явилися єпископи крижельський д-р Д. Нарадич і д-р Дремуш. Даліше майже всі каноніки місцевої капітули, парохі Загребу, професори богосл. факультету і члени „Богосл. Академії“. 4 провінціялі хорватських чернечих агромаджем, понад 50 священиків світського і церковного духовенства. Опісля кількох директорів гімназій, понад 30 професорів різних шкіл, представники словянських товариств: польського, чеського, російського, болгарського, представники католицької народньої партії і самостійницької, виланних вселаджаною „Народна Одора“ д. Випошечі Я., представники соціаліста і католицької „Орля“, майже весь духос, семінар, римо-кат. і греко-кат. зі своїми настоятелями, біля сотки студентів університету Хорватії і Словенії і багато вищих — сама добірна загребська інтеліґенція.

Після академії вилано телеграму Юмлятові від єпископа Х-ватії і від „Проміт“.

Сяго зробило велике вражіння перелосм на тих, що ніколи не чули про Україну. Один із хорватських провінціялів висловився при тій нагоді: „Спродай, дооогим і симпатичним для нас Хорватія є великий нарід України!“

В хорватській пресі почилися окремі статті й замітки про життя і діяльність митрополита, при чому сльаю підчеркувано українську справу. Між ин. „Народна Політика“ з 25. III писала: „Академія в честь митрополита А. Шептицького відбулася в неділю перед полуаднем у ботком мистітлі саді „Музичного Інституту“. Всі точки програми виконало незвичайно гарно. Перелосм глибоко задала в душу незвичайно сміла — красна промова єпис. Д. Нарадого про діяльність митрополита на полі землення церков, а д-р Велемар Дежеліч мов. дуже зміло і плестично доповнив обова осіб і змалював Юмлята. І. хорватське кат. співачке т-во „Бранімір“ і цим разом шд орудою д. В. Петровича показалося своєрідною до виведення нянчачих композицій. Попри супротив оркестру воно прикрасило отсю академію, яку шланували своєю привагністю найдогостійніші загребські особи й установи. Ще в тепер Укеринці замаліфестувалися в Загребі як великий, культурна нарід і показали наглядно, що вони воюва заслужили на крашу народної доаю, коли за своїх вождів мають таких людей, як митрополит А. Шептицький“.

Відгуки дня.

Жаль ваги не має.

Я був учора на „Бароні Циганській“, божесько-веселій оперетці (і... аллаха, плічк ривимим сміотами. Плічк за плічк, плічк над автором, а найбільше над артистами.

Минуло! Не говорю вже про те, що минуло, коли то ми, Галичани, мали 260 гармат і 150 тисяч війська, але про ту сизу данину, коли ми мали — Театр „Руської Бесіди“.

Минуло? Минуло... а те, що минуло, не згадує, пани баче.

А всеж таки бодал „Циганського Барона“ згадаю!

Перший раз бачив я його в своїм прайтотім містотку, в славних Бродях. Тоді мав я ще дуже мало літ, а ще менше поняття про театр. Та всеж таки притягну собі грубого і страшного пана, що кричав: „Салми, гуляш, кобаси!“ і для собі акрасти гроші та годинник.

Тим паном був незаступний арт. Рубчак, що нині скитається по прайсах Угоруси.

Другий раз я пішов на „Барона“ вже як ученик III. кл. гімн. у Перемишлі. Рубчак даді був неоправний і давав себе обирадіти, але вже не він один притягав мою увагу. Мені апала тоді в око і цяганка (не ворожка, а її дочка!) і з того часу датувався моя тиха, студентська любов до артистки Рубчкової.

Після тих длох разів „Барон“ не виходив з могого репертуару. Побіч „Грица“, „Проданої нареченої“ і „Запорожжя за Дунаєм“ він був чи не найліпшою причиною, що мої книжки топилися як сніг на сонці, а мої копські ноги з математички і фізйології росли, як булка на дріжджах.

Політичні новини.

Поширення Ради С. Н.

В звязі з демаршем німецьких амбасадорів для знаакомлення з характером і програмою спец. комісії, яка має розглянути справу поширення Ради С. Н. „Еко д' Парі“ стверджує, що так уже тепер відновлено жєневські переговори. Часопис передбачає, що Німеччина при тих нових переговорах безсумніву домагатиметься нових уступок.

Наради німецького амбасадора з Бріаном.

Німецький амбасадор Геш був у французькій міністерстві загр. справ і мав із Бріаном довшу конференцію. На думку політ. кол на конференції обговорювали справу співпраці Німеччини в С. Н., у звязі з приготуваннями до конференції роззбрось. Амб. Геш даліше конферуватиме з Бріаном.

Плян Доза загрозений.

„Таймс“ повідомляє з Вашингтона у справі локати американського капіталу в Німеччині, що поважне занепокоєння в американських урядових колах викликало дискретне повідомлення, що Зед. Держави заавансували вже Німеччину в формі приватних позичок у висоті 200 млі. фунтів шт., або мільон доларів. Забезпека тих величезних інвестицій вимагатиме дальших кредитів у тімсамім напрямку. Майже що тяжня на американських біржах зявляються нові нім. позички, а американські банкири просто суаерничують за право їх емітування. Урядові кошти інтересів між американським урядом, котрий хоче якнайточніше стягати рати з пляну Доза та між приватними капіталістами й ам. горожанами, які залігаливалися в нім. промислі і зматимуть до зменшення податк. тягаря і доходів нім. уряду, щоби мати якнайбільші користи.

Ухвалення фр. фінанс. проєнту.

Урядовий проєкт фінансового закона прийняла французька палата депутатів 300 голосами проти 155.

Абд-ель-Крім хоче переговорювати.

„Журналь“ повідомляє з Танжеру, що з Річву до Рабат виїхав Каїл Гадем Леккі як повноважний

Але що на все супроти німоти? у Життя коротке — несплато миче!

Вчора 4. квітня 1926 року, а шойнашнє тринадцятий раз був на „Бароні“. Тринадцятий раз був, а перший раз плакав.

Як в мене згадували, плакав і над автором...

Чи думав пан Штраус, компоуючи свою геніальну оперетку, що вона буде, гаюна в Галичині навіть тоді, коли тут мдіглово вже всі траґедії і комедії, як тільки дало політичне життя?...

Але найшніше і найбільш гірко аллаха я над нашими артистами, виконавцями вчорашньої вистави. Підчас перерви чути в пляч за кулісами. Це здається самі артисти плакали, плакали, що за хвилину мусять знову вийти на сцену і сміятися.

Подумати тільки, сиділи там люди, приходилося інтерити, коли вони мисля в шість чи сім осіб „робити“ толпу шпанів, громаду садяв, родити багатого сьняра і відати гусарів. Вони думали, трілилися і чирлилися без устатку!... безуспішно. Хоч як добре всі грали, хоч ворожка (пні Якимов) була знаменита, а п. Сопрояк дав ориґінальну красу сьняра — де все було за мало для створення ілюзії.

Не вима в тім артисті, вилні тут наші невідрадні обставини і несправді мисляки. III. останні ще не побували думки, що театр може обійтись без публіки, так як вони обходяться без книжки й газети.

До театру ходять тільки тоді як впруть до вільну карту, або мають потечний білет.

Зовсім так, як я...

Галатіон Чіпка.

Абд-ель-Крім, щоби почати мирові переговори.

Димісія югосл. уряду.

5. IV. вручив през. ради мін. Пашіч королеві димісію кабінету. Радла міністрів обговорювала політичне положення, виворене димісією міністрів Хорватії, як звисно прихильників партії Радіча. У висліді тих нарад кабінет ухвалив податися до димісії.

Перед виборами в Греції.

Від кількох днів йде у Греції виборча кампанія. В дев'яти округах пересунули вибори президента на 11. квітня. Ген. Пангалос у характері на становище президента републики, видав до народу відозву, в якій зазначає, що перед народом у надходячих виборах отираються два шляхи, один веде до розкладу держави, до анархії до національного пониження і до опідлення народу. Люде, котрі відчули обітніші й брехні тих, що їх обманули, не пйдуть тим шляхом. Другий шлях веде до уздо-ровлення, до усунення всієї гнилі, яка назбиралася в державі через партії, веде до ладу, до забезпечки життя, чести, майна, до вивіщення тих, котрі крали з державних кас олові тяжкої і чесної праці. Веде до уладжень нових осіб брагупікачів, котрі виланують нову кров, нове життя і реші, шлях цей веде до оборони майна для розвитку торгвалі, безпеки свободи і величчя грецького народу.

Воєнний стан у Малькуті.

„Шігаро Трібун“ повідомляє з Калькуті, що наслідком сутічок, які там були 4. квітня між гіндуцьким і магомеданським населенням, проголошено воєнний стан. 5. квітня повторилися заворушення. Багато крамничі спліндровано. 20 чоловік ранених відвезли до шпиталю.

Відгомони кривавих подій у Острію.

Судове слідство в справі масакри в Судіно ведуть судді Давидович і Рак-Рачинський, передусім, щоби ствердити, хто винен, що демонстрація нечисленних безробітників так сумно скінчилася. Сам презид. стрийського суду заявив, що поліція могла спокійно оволодіти положенням без сплати, або шми-

спростує внутрішніх справ у справі неправильного виміру і створення податків від мешканців Ужовського повіту.

Всі послы Українського Клубу звернули інтерес до містера внутрішніх справ і спеціальності в справі обшарування селянина і побиття селян у селі Любиміт козельського повіту на Волині, яких допущався польська поліція в Любиміт.

№ 3 діяльності української репресивної в сенаті.

Сенатор Черкаський зголосив інтерв'ю від Українського Клубу до містера освіти в справі ведення якого навчання польською мовою у вищих освітньо-установках школи селян (Потривіш, дубельського повіту на Волині).

Той же сенатор Черкаський поставив від Українського Клубу інтерв'ю до містера внутрішніх справ і міністра рільних реформ у справі з'ясування, яку забрався в деяких селах Білозірці, кременецького повіту на Волині.

Сенатор Маркович виколося обшару промову при нагоді дискусії над проектом закону про чужоземців. Безсумнісно критична законопроект, аналізуючи його сутність тенденцію, що має місце записане переломом проти українських і білоруських громадян на т. зв. скаржних «кредит». На тій землі є тисячі таких громадян, що там вродили і зросли, та нещастя хотіло, що вони не занесли до книг місцевого населення і тому їх вважає польська влада чужоземцями, та може на основі того законопроекту вислати їх з землі Польщі. Для таких як тія дискусія нова, собі записані як прижиттєві політичний характер і не спинається перед ніякими засобами, щоб не вийшли з землі в місцевих органах влади людей вишарувати поза границі держави. Законопроект, що деталізує дотеперішню поведінку польської адміністрації на тому полі, цілком не відповідає духом часу, суперечить з духом демократичних засад заходу і не приносить Польщі як державі ніякої чести. Бесіди поринали деякі постанови того законопроекту з аналогічними законами у Франції, Англії та в інших державах. На основі того законопроекту Польща не може бути в ніякому випадку країною, щоб в інших часах допускати на своїй території боляч в деякому аналізі право вилучити для політичних діячів. Це теж не приносить Польщі ніякої чести.

Криваві події в Стрию.

З розмови з учасником похоронів.

Ми мали нагоду говорити з нашим громадянином, що приїхав учора після похорону жертв страшної масакри в Стрию до Львова.

Наш інформатор оповідав: Уже при візді на стрийський двірці напередодні похоронів нагадав в очі зміненний характер міста. На двірці, перед двірцем, на вулицях — скрізь поліційні та військові стійки. Навіть кінні поліційні, яких Стрий досі не бачив, розїжджають по вулицях.

Біля трупарні, в якій поміщено тіла дев'ятих убитих, товпи народу. Отже до середини нікого не пускають, навіть родинам туди заборонений вступ. Шійно коли вложено вбитих до трун, поліція усунула і кожний мав вільний доступ. Число учасників у день похоронів з кожною хвилиною зростає і доходить до п'ятих тисяч. Порядку береже робітничі міліції з червоними лентами на рукавах.

Точно під до п'ятої рушила похоронний похід. Безліч вінки на чолі походу, між ними два українські: "Подяглим товаришам" від робітничих робітничих і від комуністичних послів варшавського союзу другий. За ними робітничі делегати в Дрогобича, Борислава, Стебника й інших місцевостей. Далі вісім білих трун, дев'ять жидівська, які несуть робітники, а там море людських голів. Такої величавої маніфестації Стрий давно ще не бачив. А брала в ній участь не тільки робітничі класи, але всі верстви населення, бо всі однаково відчували нещастя, яке навістило тихе підкарпатське місто, але однаково обурені на те, що сталося.

Коли похід спинився на цвинтарі і труни зложено до вісьмох могил, розпочалися промови. Від пролетаріату Західної України промовляв посол Пашук, від робітничства Польщі посол Сохаський. По українські крім посла Пашука промовляли теж делегати з Борислава і Дрогобича. Всього час промов чути було проймаючий до глибини душі плач і ридання не тільки рідні вбитих, але всіх учасників.

Шойно около сьомої години вечером зложено труни, а на свіжі могили зложено вінки і квіти. Учасники розійшлися спокійно додому,

так, що поліція і військо не мало нагоди до "інтервенції".

На питання, хто поносить винуватість стрийській події, наш громадянин заявляє в рішучій формі, що тільки адміністрація. Головними винуватцями є стрийський староста Новак та комісар Лазаревич. Староста Новак — це загально знана виджена фігура, який досі не наддається на такий відповідальний пост. Як би не він і комісар поліції Лазаревич — до кровопролиття було ніколи не прийшло. Число демонстрантів не було таке азове велике й нікому не грозила така страшна небезпека, щоб аж шукати охорони в кризових кудях. Стрида вали в тісних коридорах магістрату, куди увійшли демінстранти і через те така велика скількість вбитих і ранених. Найбільше пописувалися поліційні Ратайський, який не тільки стрідав, але й був на праві й ліво прикладом по головах.

Досі було 9 трунів, з того 7 українців. Ранених у шпиталі знаходиться 15 осіб. Є це переважно тяжко ранені, так що можна ще сподіватися дальших смутних випадків. Про скількість легкоранених годі щось певного сказати, бо багато криється по домах, побоюючися поліційних репресій.

А репресії страшні. Поліція шукає мимих винуватців трагічної демонстрації і поголовно арештує. Досі арештовано понад 70 осіб, яких тримають в магістраті. Для інтервенції і прослідження шлої справи лишився в Стрию комуністичний посол Сохаський. Натомість не було там ні послів ППС, хоч Стрий дав ім посла Морачевського, ні нікого з Українського Клубу, хоч у Стрию рясно і в першій мірі подалася українська кров.

На запит, як розуміти стрийські події, наш інформатор відповів: Є це самочинний, відруховий виступ голодних, безробітних. До фантазії треба зачислити твердження, будуть це жертви "komunistyczny wi-chrzyciel". Голодні маси на все готові. І це, що сталося в Лодзі, Каліші, Стрию, завра може повторитися по інших містах, бо ж в Польщі з дня на день зростає нужда й оверробіття, чому влада не хоче чи не вміє зарадити.

З української політики в Паризі.

Париж, 1. жовтня 1926.

Тихо та мирно жили Українці в Паризі. Була громада хоч поменьше, та одна. Може були й непорозуміння, тоді, але за неї громада не виходила. З'являлися по суботах, пообідавши тай пойдешли. Небагато були, але більш-менше одностайні. Та видно не повинні Українці жити акулі, згідно. Мабуть такі мусіть понаскрити та діяти. Розпаліли громада на дві громади, а незабаром і третя народилася. Та про останню нема розмови: не варта вона уваги. Ось друга, гадаю, шквалить усіх Українців, але до неї дійдемо поволі доволі.

Ві певно не уявляєте собі, що таке перша громада. (Рахуватиму по черзі: перша, друга та третя). Ініціатори утворення громади з Франції мали на увазі організувати Українців не для якихнебудь політичних шдей, лише для того, щоб можна було провадити культурну працю.

Уважали вони собі громаду, як український клуб, де можна було спочити після праці за сьмим часописом, або за новою книжкою; де можна було би зустрінутися з земляками, часом послухати цікавого доповіді, то що.

Але це дійшлося тільки добрим побажанням. Бібліотека не поширювалася, часописів було мало та й то більше старі, а головне, президія взялася до політики. Почалися сварки, непорозуміння, да хто погадав навіть, що можна зробити кар'єру й пішло. Всіх таки не дивлячися на внутрішній неспокій, громада існувала як щось ціле, неподільне і в очах чужинців, а головне ворогів, організація мала одне лице. Били були, але чесні. Святкували роковини смерті Т. Шевченка, складали зароблені на фабриках франки, сподівалися на краще.

Гинчасом число емігрантів у Паризі збільшувалося. Наїхало з таворів чимало старшин та козаків — дишилися самі інваліди та ті, що не забажали виїздити до Франції, улаштувавшись на нове життя. Приїхали до Франції й сильні нашого "миру" С. Петлюра, Гомаржальський, Прокопович та інші. Не подола-

Модні воєни для панів на костюми, павші, мунесьні суніа, шовки, шифони поручає по низьких цінах фірма

АНТІН УВЕРА

Львів, вул. Галицька 10.

Філія в Тернополі і Стрию.

Лист з села.

(Продовження)

Говорячи про павперизацію села, мушу ще звернути увагу на відносини між селом і двором. Не буду розводитися над значінням і ролю двора (економії) в українському селі. Є це басіон чужих політичних і культурних впливів, чужого господарського засилля. Кажуть старі люди, що за панщини було ліпше, що двір — хоч використовував усю робочу силу села, то асетаки дбав про нього. Тепер на ділі існують ті самі панщинні відносини, те саме використання непропорційно великого надміру селянських робочих рук, однак без ніяких зобов'язань з боку двора. В деякій мірі він підтримує лише життєвину селянської служби (формали) у півшуму розумінні того слова, однак та "добаляність" не розглядається на масу потрібних дворові сезонних робітників, панщину віднолено в часі великої війни навдичи розпорядкам військової влади і з адініювання на території Східної Галичини польськими позарфронтовими офіцерами і польською цивільно-адміністративною владою. За польських часів, у самих початках, та панщинне відношення наорало прав громадянства вже хочом тому, що чорна адава відмоувадала под-

ський власницький і державницький елемент у некористі українського селянського. Тепер, хоч та підтримка на перший погляд не є така наглядна, то в наслідок прискореної павперизації села панщинне відношення є впливом страшного обділення і селянської нужди. Село потребує праці і заробітку, а що ніде не знаходить ні одного ні другого, то напередки спшить до двора в пошукачі за роботою. Зовсім природно, що надмір робочих рук з одного боку і нестача оборотової готівки також у дідичів (в наслідок нечуваного обіжнення вартості хліборобських продуктів) вигворює ситуацію, яка нічим не риканється від панщинних відносин — за винятком хіба того, що і двір не може наїти припоровлення для всієї робочої сили села, та що ваке тисясами до сильних між обіжненою вартістю наелати праці.

Часто зі сторінок популярної преси лунають голоси, щоб селяне організувалися і тим способом підносили цну своєї праці на панських ланках. При ті нагоді прагдуться звичайно хліборобський страк і його усилли вперед двадцяти кількох ліг (1924 р.). Тепер подожження є значно глибше. Число населення збільшалося, а внаслідок ривародження селянського земельного посидання та припинення заріков еміграції збільшалося і число селянського пролетаріату і павперітаріату (Помог на працю і прова-

жа робочої сили є надмірно великі, а попнт за нею є розмірно малі). Нині пересічно працюється за сімнадцятим сіні, а часто і за двадцятим (перед хліборобським страйком — дванадцятим, а після нього — за дев'ятим), хоч вартість сільських продуктів упала в пропозції до внутрішньої вартості валюти шоналі менше на половину. Отже фактично сільський пролетар і павперітар працює за тридцятьцетвертий, або й сороковий сіні. Грошова винагорода за працю в дворі привесняних і осінних роботах є емішно низька і така рижна, що важко говорити про якусь норму. Звичайно вона вагається між сорок і вісімдесят сотників денно при своїх харчах, сего на вартість передвоенної валюти між півгінатіть до тридцяти сотників. Нестача селянської праці і її обезцінення дійшла до кульмінаційної точки. Зовсім зрозуміло, що при нестачі професійної організації рільних робітників і при надмірі робочих рук та загальній нужді борогоба за піднесення вартості тей праці є дуже важка. Жсно також, що в таких умовах і організації селянського пролетаріату не є легка. А все таки треба замагаи до неї, хоч позов, але по сиділо. Не буду докладніше займатися цю савою в тому пересвідчення, що наш селянський ідеолог краще і розуміють. Зарау пильну увагу на деякі свідчення, які вказує на деякі свідчення, які вказує на деякі свідчення. Перш а ших могов від-

емне значіння для села під оглядом політичним і культурним а більшій мірі, а в економічній менше; другі під економічним оглядом є більше відені, а під політичним і культурним менше, — хоч загально беручи — значіння дворян у Польщі значно упало. За австрійських часів двір був асемістичним чинником політичного й господарського впливу ворожих нам сил. Сьогодні, коли (демократична) Польща на арену публічного життя видангула павжердливий, пастіський-хлосський елемент, політична значіння дворян значно зменшилася.

Без сумніву, що господарське значіння двора, в наслідок господарської руїни Польщі, не є сьогодня ідегнічне з передвоенним. Дідичі-Польаки в значній мірі перестали бути будівничими Польщі (початковий знад, який зазначає наглядно надділюванням земелью польських інвалідів і завданням косячків і людських домів для польських кобальців, значно пригас. Дідичі-Польаки дозачали, що п "докази патріотизму" не приїняти земельної реформи (хоч ок найгіршого для селян, а накаршого для них видання), що тей воєни не окуляється у вігоса. Жсно, що цей похід проти дідичів мусів скінчатися цупкім закінченням дідичької наліткі і припиненням патріотичного маршогратства".

(продовження буде)